

Ekonominin dili!

Sanayi üretiminde görülen canlanmaya bakarak, ekonominin toparlanmaya başladığını söylemek mümkündür; bu yılın başından itibaren sanayi, her geçen ay bir öncekine nispetle artan bir şekilde büyümeyesini sürdürmektedir; sorun bunun yıl bazında devam etmesidir.

Ekonominin nasıl gittiğini ifade eden göstergeler arasında, elbette çarşıda-pazarda kısaca sokakta yaşananlar önemlidir fakat bunlar aylık, çeyrek ve yıllık zaman dilimleri içinde rakamlar ve oranlar düzeyinde ortaya konmadıkça durumu anlamak yeterli olamayacaktır. Bu bakımdan ekonominin dilini ifade eden en önemli kaynaklardan biri olarak, 'esas üretim yapısından' gelen verilere bakmak lazımdır. Esas üretimin yapısının 'sanayi' olduğunu belirtmeye gerek var mı?

SANAYİNİN GÜCÜ

Istanbul Sanayi Odası'nın elli yılı aşkın bir süredir yaptığı 'ISO 500' araştırmasını her yıl ele almaya çalışırım; ekonominin üretim çarklarının nasıl çalıştığına bakmak isterim; çünkü ülke ekonomisinin ilk beş yüz kuruluşunun söyledikleri, ekonominin dilini çözmek için her zaman anlamlı veriler sunmaktadır.

Türkiye'nin esas davasının sanayileşmek olduğunu, on dokuz ve yirminci yüzyılı sanayileşme meselesini çözmeden kapatmış olmanın nelere mal olduğunu düşündüğümüzde hâlâ bu meselenin bir dava olarak önümüzde durduğunun muhasebesini yapmak zorundayız. Bağımsızlığımızın da, varlığımızın da temel şartının güçlü bir ekonomiye dayanmak olduğunu nasıl biliyorsak, ekonominin de güçlü bir sanayiye dayanmadan var olmayacağı gerçeğini de öylece bilmek durumundayız.

Elbette bugün sanayi derken, ne ilk sanayi devriminin buhar teknolojisi ne de yirminci yüzyılın kol emeğine dayalı üretim teknolojileri akla gelmektedir. Bu sebeplerdir ki sanayi, günümüzde post endüstriyel teknolojilere; bilgiye ve bilişim teknolojilerine dayanan üretim gücünü ifade etmektedir.

BÜYÜMEYENİDEN

Bu açıdan bakıldığında, ISO 500 içinde üretim yapısının nasıl değiştiğini gösteren verileri analiz etmek gerekecektir. İlk beş yüz sanayi kuruluşunun hâlâ % 37.5 düzeyinde düşük teknoloji katma değer üretmesi ciddi bir sorundur; orta düzeyli teknolojilere dayalı üretimin payının bir yıl önceye göre %4.9 azalarak % 35 olduğu görülmektedir. İşin olumlu tarafı değişim eğiliminin yukarıya doğru yani düşük teknolojilerden ileri teknolojilere dayalı katma değer üretim artışına doğru değişmesidir. 2017 yılında orta-yüksek teknolojilerin üretimdeki payı % 20.2 iken bu oran 2018 de %22.2 ye yükselmiştir. Daha önemlisi ise yüksek teknolojiye dayalı üretimin payının önceki yıla göre % 3.6 dan % 5.3'e çıkmasıdır.

Sanayinin, üretim yapısını ISO 500 üzerinden incelemeye devam edeceğiz; burada kısaca vurgulamak gerekirse, ekonomide uygulamaya sokulan politikalar, her alanda etkisini göstermektedir. Bakan Albayrak'ın, enflasyondaki düşme eğilimini, ihracatın 2019 Mayıs rakamının 17 milyar dolara yaklaşmasını, ihracat içinde TL'nin kullanım oranının % 50'ye ulaşmasını 'hedeflere yaklaşmak' olarak değerlendirmesinin şimdilik altını çizmek isterim.

ISO 500'ün yüzde 11'i yenilendi

*"Türkiye'nin 500 Büyük
Sanayi Kuruluşu"
listesine geçen yıl
56 şirket yeni giriş yaptı.
Listenin ilk 5'inde
4 otomotiv şirketi yer aldı*

(AA) - **İstanbul Sanayi Odası**'nın (ISO) hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2018 Araştırması"na göre, geçen yıl 56 şirketin ISO 500'e ilk kez girmesiyle listenin yüzde 11'i yenilenmiş oldu. AA muhabirinin ISO'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"ndan derlediği bilgilere göre, 2017 listesinde yer almayan 56 şirket, geçen yıl ilk 500'e girmeyi başardı. 3'TE

ISO 500'ÜN YÜZDE 11'i YENİLENDİ

(AA) - Listeye yeni giren 56 şirketin, 43'ü ISO ikinci 500'den yükselen, 13'ü de ISO 1.000 dışından gelen şirketlerden oluştu. Bu arada, geçen yıl isminin açıklanmasını istemeyen şirket sayısı 20 olarak gerçekleşti. ISO 500 çalışmasına göre, 2018'de sıralamada en fazla düşüş kaydeden şirket 180 basamak gerilemeyle Beşler Makama Un İrmik Gıda San. ve Tic. AŞ oldu. 160. sıradan 340. sıraya gerileyen Beşler Makarna Un İrmik Gıda'yı, 159 sıra düşüş kaydeden Doğaş Kelebek Mobilya San. ve Tic. AŞ, 115 basamak düşen Aksa Jeneratör Sanayi AŞ ve 111 sıra gerileyen Poyraz Poyraz Fındık Entegre San. ve Tic. AŞ izledi.

Listede en çok yükselen şirketler

ISO 500 çalışmasına göre, 2017 ve 2018'de listede olan ve ismini açıklayan şirketler arasında geçen yıl en fazla yükselen şirket 152 basamaklık artışla Alp Havacılık San. ve Tic. AŞ oldu. 479. sıradan 327. sıraya çıkan Alp Havacılık şirketini, 134 sıra yükselen Anadolu Cam Sanayii AŞ, 128 sıra artış gösteren Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. AŞ takip etti. Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), 2017'de olduğu gibi geçen yıl da listenin zirvesindeki yerini korudu. Sıralamada yerini koruyan diğer şirketler 2'nci olan Ford Otomotiv Sanayi AŞ, 3'üncü sıradaki Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye AŞ, 6'ncı sıradaki Arçelik AŞ, 7'nci sıradaki İskenderun Demir ve Çelik AŞ olarak kayıtlara geçti.

Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları, İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi, Hyundai Assan Otomotiv, Mercedes-Benz Türk, PETKİM, İstanbul Altın Rafinerisi, BSH Ev Aletleri, Sarkuysan Elektrolitik Bakır, Milangaz LPG Dağıtım, Yücel Boru ve Profil Endüstrisi, BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik, Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi, Arslan Alüminyum ve Ulusoy Elektrik İmalat da sıralamada yerini koruyan diğer şirketler oldu.

Listenin ilk 5'inde 4 otomotiv devi yer aldı

Araştırmaya göre, ilk 10 şirket arasında yer alan 5 otomotiv şirketi listeye damgasını vurdu. Listede 2'nci sırada Ford Otomotiv, 3'üncü sırada Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye bulunuyor. Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları 2018'de bir basamak yükselerek 4'üncü, TOFAŞ bir basamak gerileyerek 5'inci ve Hyundai Assan Otomotiv 10'uncu sırada yer aldı.

Öte yandan, ISO 500 listesinin ilk 10'unda 4 Koç Topluluğu şirketi bulunuyor.

TMSF'deki şirketler de ISO 500'de

Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) darbe girişimine ilişkin yürütülen soruşturma kapsamında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredilen şirketlerden Aynes Gıda, Boyçelik Metal, Boytaş Mobilya, Boyteks Tekstil, Form Sünger, HES Hacılar Elektrik, İstikbal Mobilya, Küçükbay Yağ ve Naksan Plastik de ISO 500'de yer aldı.